

ПРАВОСЛАВНИ ЕЛЕКТРОННИ КНИГИ

Всички книги в този сайт ги има свободно в интернет пространството на съответните сайтове, които съм посочила. Аз само съм ги събрала на едно място и преобразувала в различни формати, за да могат да се четат от различни устройства.

[Ако оценявате труда ми и харесвате сайта може да направите дарение.](#)

Верую...

Из "Вярата на избрания народ" ("Vera obrazovanih ljudi")

Тълкувание на Символа на православната вяра
от [Св. Николай Велимирович Сръбски \(1881-1956\)](#)

> На английски език: [The Faith of Chosen People](#) St. Nikolai of Zica)

Вярвам в един Бог Отец, Вседържител...

Кой сее семе по нива, неразчистена от коренища и камъни? Разумен човек не върши това. Разумният човек постъпва според словото Божие. Той първом разчиства от буренак нивата, па сетне сее доброто семе.

Нивата - това е душата човешка, буренакът - многобожието, а доброто семе - вярата в единия Бог.

Днес ви се струва напълно естествено и просто да вярвате в един истинен Бог, а пък смешно и налудно - в повече богове. Но не всякога е било така. Имало е времена, когато в цял свят само неколцина люде са вярвали в единия Бог. А всички останали, многобожници, са гледали с богаташко презрение на тяхното еднобожие затуй, че имайки един единствен Бог, те уж имали твърде малко. Еднобожниците пък гледали на многобожниците с учудване и съжаление, затуй че имайки много богове, те нямат нищо.

Вярата в единия Бог е трябвало най-напред да бъде придобита от надежден свидетел, а сетне да бъде сеяна из душите човешки като в ниви. Най-надеждният свидетел, който свидетелствува за единия Бог и против многото богове, е сам Бог - Живият и Истинният.

Той сам за Себе Си свидетелствувал чрез Своите достойни раби с думите: "Аз съм Господ, Бог твой, да нямаш други богове, освен Мене" (Изх. 20:2-3).

Единият, Живият и Истинният е откривал Себе Си постепенно. Сред буренаците на многобожието Той си намерил една нивица, разчистена от коренища, бурени и камънак, и по нея насеял доброто семе на вярата. Това били душите на отделни праведници. Тия души били още като приготвени свещи, които Той запалил и те светели в мрака на многобожието. "И светлината в мрака свети, и мракът я не обзе" (Ин. 1:5). Авел, Енох, Ной, Авраам, Исаак, Иаков, Иосиф, Моисей, Исаия, Даниил - свещи Божии, палени поотделно!

След това Единият, Живият и Истинният явил Себе Си на целия народ Иаковов и Израилев. По Своята милост Той им се открил най-напред в Египетската земя - земя чужда, сетне в пустинята - земя ничия и най-накрая в Ханаан - тяхната земя. И целият народ за някое време казвал: вярваме в един Бог.

Св. пророк Мойсей Боговидец при горящата къпина.
Икона от манастира "Св. Екатерина" в Египет, Синай

Но Божият народ почнал да се колебае във вярата. И това колебание траяло векове. Надвиснала опасността светлината да угасне в мрака, горящият огън да се превърне в пепел.

Виждайки тая опасност, Единият, Живият, Истинният, Състрадателният и Многомилостивият пратил сред човеците Своя Син, Господа Иисуса Христа: да разпръсне мрака многобожен, да укрепи за възход сърцата човешки, да посее доброто семе на вярата в единия Бог - Единия, Истинния и Живия.

Трудолюбивите Христови пчели, светите апостоли, разнесли тая вяра, тия Божии семена, по цял свят.

Наистина, като медоносни пчели Божии се пръснали апостолите от йерусалим на всичките четири страни, из народи и племена, та като с мед да усладят душите човешки с благовестието за единия, живия и истинния Бог.

Светите апостоли чистили земята от идолския буренак и душите людски - от вярванията в много богове. И по изчистените поля сеели светата вяра в единия, истинния и живия Бог.

О, как трудна и опасна била тая сеитба! Това било най-вече паметна битка, която - вярвайте ми, струвала на проповедниците на еднобожието и зной, и сълзи, и рани, и кръви.

Претрудно се разделяли човеците със своите измислени божества, трудно приемали те вярата в единия Бог. Смутени от многото твари и противните действия във вселената, тям се е струвало по-вероятно съществуването на много богове, нежели на един единствен Бог. Считали са, че повече богове могат да помагат повече, нежели един единствен Бог.

Против апостолите се надигнали два вида човеци - а такива два вида всякога е имало на света - едните били тия, които хранили душите си с отровата на идолопоклонничеството, а другите - тия, що хранили телата си чрез изработката на идоли. И последните били не по-малко възмутени от първите. Например, апостол Павел и златарят Димитър. "Някой си златар, на име Димитър, който правеше сребърни храмчета на Артемида и доставяше на занаятчиите немалко печалба, като събра тях, па и други работници на такива неща, каза: другари, знаете, че от тая работа зависи нашият добър поминък; а пък виждате и чувате, че не само в Ефес, но почти в цяла Асия, тоя Павел убеди и обърна доста народ, думайки, че не са богове тия, които се правят с ръце човешки. Тъй че има опасност... това наше занятие да дойде в презрение" (Деян. 19:24-27).

И тъй, едни смятали, че техните души са застрашени, други пък - че стомасите им са в опасност от новата вяра. Тъй са считали всички човеци на земята и всички народи с много малко изключения. И тези изключения са били предавани на сурова смърт, като Сократ в Атина.

Културата тук не помагала за нищо. Културните народи само са правили идоли си от скъпоценни камъни и с по-правилен облик от дивите народи, но идоли си оставали идоли и робството на човешките души и за едните, и за другите, си оставало едно и също. Когато св. ап. Павел дошъл в културна Атина, "възмущаваше се духом, гледайки тоя град, пълен с идоли" (Деян. 17:16). Също както Андрей в Сарматия, Матей в Египет и Вартоломей - в Индия. Идоли по тържищата, идоли пред съдилищата и казармите, идоли пред праговете, идоли в домовете, идоли по стаите, идоли навсякъде. Ни един списък не може побра всички богове, на които човеците и народите са се кланяли.

Всички тия идолски тръни деряли и разкървавявали светите апостоли. Ала те смело ги съсичали, изтръгвали и разчиствали, а на тяхно място сеели доброто семе на вярата в единия живия и истинен Бог. Тая титанска сеитба апостолите вършели със слово, чудеса, любов и жертва. Където не успявали

с едното, успявали с второто. Където не могли да успеят с нищо друго, успявали са със своята кръв и смърт. Тяхната мъченическа смърт попалвала идолите като жив огън.

Единият, Живият и Истинният благословил словото на Своите апостоли, техния труд, сълзи, въздишки и жертва. Тъй тяхното семе дало добър плод. А тоя плод се състои в това, че на хората днес им се струва напълно естествено и просто да вярват в единия Бог, а смешно и налудно - да вярват в много богове.

"Аз съм Господ, Бог твой, да нямаш други богове, освен Мене". Това е първото свидетелство на Бога за Самия Него, първото откровение пред земните човеци за Бога и от Бога, и първата заповед Божия. Да нямаш други богове, освен Мене, заповядва Бог, понеже ако имаш и други богове, ще те сполетят две беди: първата беда - да вярваш в лъжливи богове, несъществуващи и измислени, втората беда - да отделяш от благоговението и любовта, които всецяло принадлежат на Мене: Единия, Живия и Истинния, и за тези лъжебогове.

По такъв начин ти ще помрачиш вярата в Мене и ще отслабиш благоговението и любовта си към Мене. И Аз, оскърбен и унижен, ще се отдалеча от теб. И ти ще бъдеш безбожник, макар и да си въобразяваш, че си богат на благочестие поради вярата си в много богове. Защото многобожникът и безбожникът в последна сметка са едно и също нещо. И единият, и другият са без единия, живия и истинния Бог.

Вярата в Бог - Един, Жив и Истинен, е вяра на смирените и на разумните. Това не е вяра на горделивците, чиято гордост върши безумия, като обожествява себе си или нещо сътворено от Твореца, но нивга - самия Творец. Който е смирен, той е и разумен, а който е надменен - той е и безумен. На смирените Бог дава ум, да знаят и разбират, а на гордите Той се противи. Колкото повече се смиряват смирените пред Господа, толкова повече ум им дарява Господ. А умът е светлина, която води при Бога, при Единия, Живия и Истинния. Блазе на ония, що имат ум да видят преходността на тоя свят и нищожността на човека. Блазе на ония, които се усещат малки и нищожни, защото тях Бог ще въздигне до най-високото познание, до познанието на битието и величието на Всевишния Бог.

Това е вашата вяра, христоносци, и вярата на вашите предци, най-смирените и най-мъдрите. Нека тя бъде и вярата на децата ви - от поколение на поколение до края на времената. Тази вяра е непосрамваща, православна, спасителна. С нея се спасяваха бащите ви. Нито те посрамирах тая вяра, нито тая вяра посрами тях. Наистина, тази е вярата на образованите човеци, на ония, които носят в себе си образа Божий. На Страшния съд те не ще бъдат посрамени пред лицето на ангелите и на праведниците. Но ще получат слава и ще бъдат наречени благословени.

Един. Жив. Истинен.

... Отец, Вседържител, Творец на небето и земята, на всичко видимо и невидимо.

Със страх и трепет да надзърнем през отдръпнатата завеса на вечността. Тая завеса не е била отдръпната от немощна човешка ръка. Нея я е отдръпнал Той - Единият, Живият и Истинният. Та ако не беше сторил Той това, кой други можеше да го стори? Всички човешки умове, ведно с всички поднебесни сили не биха могли да помръднат тая завеса нито на косъм.

Той се смилил над човеците и подигнал завесата. И три струи светлина бликнали над човеците, носещи в себе си Неговия образ. И образованите видели това и потръпнали от свята радост. Той открил Себе Си като несравним, равен единствено на Себе Си. Единият, Живият и Истинният се явил като Отец, Вседържител и Творец.

Св. пророк Мойсей получава скрижалите на Завета.
Икона от XII в., манастира "Св. Екатерина" в Египет, Синай

Вашата немирна мисъл бърза да запита: чий Отец? и откога Отец? Отец на нашия Господ Иисус Христос и Отец от века. Преди сътворяването на света Той е бил Отец. Преди времето и временните същества, преди ангелите и всички небесни сили, преди слънцето и луната, преди зората и месечината, Отец е родил Своя единороден Син. Говорейки за вечното, смеем ли да изречем думата "кога"? От- когато Бог е Бог, оттогава е и Отец. Но за Него няма "кога", тъй като за Него не съществува кръговратът на времето.

Всевишният разкрива Себе Си първо като Отец, а после като Вседържител и Творец. За вас, образованите, това е ясно. Неговото родителство се отнася до Неговия съвечен Син, а вседържителството и сътворяването - към сътворения свят, видим и невидим. Следователно, първо Отец, а после - Вседържител и Творец. Във вечността никой не може да назове Бога - Отец, освен Неговият единороден Син.

А във времето? Нито във времето, во веки веков - никой. Чуйте древната история на човешкия род и я турете в сърцето си. Тя ще дари светлина на вашия ум и радост на душите ви.

Откак свят е сътворен и откак Адам е изгонен от рая заради смъртния, отвратителен грях на непослушанието към своя Творец, до слизането на Сина Божий на земята никой от смъртните не се е осмелявал да нарече Бога свой Отец. И най-дивните Негови избраници са Го зовяли най-често с различни имена - и Вседържител, и Съдия, и Всевишен, и Цар, и Господ на силите, само не с това пресладко име - Отец.

И най-великите сред човешкия род са можели да се усещат единствено като създания на всемогъщ Творец, като грънци на божествен Грънчар, ала нивга - като деца на един небесен Отец. Това право е дарувано на човеците чрез Господа Иисуса Христа. Но е дадено не на всички, а само на ония, които Го приемат. "А на всички ония, които Го приеха, даде възможност да станат чедра Божии" (Ин. 1:12). Тоест, да получат осиновение и да могат да се обръщат към Бога с думите: Авва, сиреч Отче! (Гал. 4:5-6; Рим. 8:14-16).

Това осиновение, дар на Божията милост, открил и предложил на човеците сам Христос в самото начало на Своето служение в света. Той открил на човеците, че оттогава могат да наричат Бога свой Отец, като казал: "а молете се тъй: Отче наш, Който си на небесата!" (Мт. 6:8). И оттогава до ден днешен милиони и милиони младенци и старци по земното кълбо ден подир ден мълвят: "Отче наш!"

Злите духове нямат право да наричат Бога свой Отец. И на неразкаялите се грешници не е дадено да изричат тия сладки думи: Отче! Само на праведниците и на каещите се грешници се дава правото да могат в молитвите си от все сърце и душа да зоват Бога: Отче наш! А на ония, които воюват срещу Бога и Божия закон, било в мислите си, думите си или делата си, изобщо не е дадено да се обръщат към Бога с това утешително и пресладко име: Отче!

Триста и осемнадесетте свети отци в Никея, съставили Символа на вярата за всички вас, които носите в себе си образа Божий, които сте образовани, назоваха Бога най-първом Отец, а после Вседържител и Творец. Те сториха това, просветени от Светия Дух Божий. Сториха го първо затуй,

че Всевишният Отец на Господа Христа съществува преди времената и сътворението на света. И второ, защото въплътеният Син Божий донесе като първи дар за хората, - Своите следовници - усиноwienie, сиреч правото да назовават Неговия Отец свой Отец. Отче наш! Каква друга радост под слънцето и звездите може повече да възрадва сърцата ви, о, образовани, които носите в себе си Божия образ? И не само ви е позволил Господ Син Божий да наричате Всевишния, Единия, Живия и Истинния Бог ваш Отец, но дори е заповядал това: „и никого на земята недейте нарича свой отец, защото един е вашият Отец, Който е на небесата" (Мат. 23:9)! О радост ваша, радост неизказана! Истинският наш родител е на небесата, над слънцето и звездите. Земните родители са само сянка и символ.

Радостта ви е и в това, че този ваш небесен Отец е Вседържител и Творец. Светите никейски отци, просветени от Светия Божий Дух, са нарекли Всевишния най-напред Вседържител, а после Творец. Не изглежда ли по-естествено, ще запитате, първо да се сътвори нещо, а после да се държи; и би ли трябвало да назоват Всевишния първом Творец, а после Вседържител? Така само изглежда, но не съдете по външното, когато размисляте за Истинния Бог. Ето, Бог наистина е най-напред Вседържител. Преди още да сътвори небе и земя, Бог Вседържител е държал у Себе Си и плана за сътворението, от най-великото до най-дребното, ведно с всички сили, всички закони, всички наредби. Без това мъдро вседържителство как щеше да бъде творението възможно и осъществимо?

И когато величественият Творец създал двата свята - видимия и невидимия, Той продължил да бъде Вседържител и да държи изцяло в своята ненадделима мощ всички сили, всички закони и всички наредби в тия два свята. Нито едно враче не може да падне на земята без волята на вашия Отец, потвърждава това и Синът Божий (Мат. 10:29). „И косъм от главата ви няма да загине" (Лк. 21:18) без волята на Бога Вседържител. Със Своята крепка ръка Бог държи дори отреклите се от Него и богоборците. Всички техни действия против Неговите закони и против верните Той обръща и използва за добро по неизречимата Си премъдрост и могъщество. И всичко привежда в съгласие със Своите планове.

Ни една сълза на праведника, дори ако падне в морето, не оставя забравена. Нито една добра или лоша дума, изречена на тоя свят, няма да остане без Божия присъда, явна или тайна.

Отец, Вседържител, Творец. Такъв е вашият Бог, Единият, Живият и Истинният. Като Творец Бог е сътворил небето и земята и всички видими и невидими творения. „Бог наш е на небето и земята, всичко, що поиска, сътвори" (Пс. 113:11, по слав. текст) Под небе светите тълковници отвека са разбирали царството на ангелите и всички останали могъщи небесни сили, видими за Бога, а за нас - невидими. Под земя са разбирали всички творения на земята, в земята, около земята и от земята, достъпни за сетивното ни познание.

Всичко видимо и невидимо, което е сътворено, сътворено е от Бога. Не съществува никакъв друг Творец, ни на небето, ни на земята, освен Всевишния Бог. Нито съществува какво да е творение, от най-великото до най-малкото, което да е сътворил друг някой, а не Всевишният. Той е единичният Творец в пълния и истинския смисъл. В пълния и истинския смисъл Творецът е Онзи, Който е сътворил и градиво и сграда, предметите и техните различни видове; и Който във всичко е вложил някаква тайнствена сила на съществуване, взаимно отнасяне, привличане и отблъскване, движение и живот.

Затова, щом чуете, че Творецът е създал всичко сътворено, разбирайте все едно, че Творецът не само е създал различните творения от готово градиво, но и самото това градиво. В това тъкмо се е проявила пълнотата на Божията творческа мощ - че Той е сътворил и едното, и другото. Дали това градиво било съставено от четирите велики стихии: земя, вода, огън и въздух, както са мислели

древните, или и тези четири, заедно с всичко останало, от едно правешество със свойствата на електричеството, както мислят новите учени - нужно ли е да се впускате в изследване на това? Едно е несъмнено - основа и вътък на тъканта на цялата вселена е замисълът и сътворяването ѝ от великия Бог Творец.

Могат ли всички човешки мисли да проумеят цялата чудесност и величие на тая тъкан, о, образовани? Или всички очи да я обхванат? Или всички езици да я изкажат? Видовете и багрите, многобройността и размерите, музиката и песните, радостите и болките, световите във водата, световите в праха, световите във въздуха, звездната огнена колесница - не ви ли тласка всичко това, образовани, към молитвено чувство, по-високо от словото?

Но знайте, че всички тия чудеса и величие във видимата вселена са подобни само на китен двор пред портите на царски палати, пред вратата на невидимия свят, духовното, ангелското царство. А едва там, зад тая врата, обитава истинското чудо, чудо на чудесата, величие на величията. Там, гдето наместо слънце свети Сам Всевишният Цар на царете (Откр. 22:5)! Тъкмо тук не ще помогне ни мисълта, ни окото, ни ухото, нито езикът. Великият апостол „беше грабнат и отнесен в рая и чу неизказани думи, които човек не може да изговори" (2 Кор. 12:4). Тъй на небесата, в духовното царство на Царя и Творца всичко надвишава сегашните ни сили да разбираме и изразяваме.

А тоя видим свят, сравнен с невидимия, е като сянка в сравнение истинския предмет, като символ в сравнение с духа, като слово в сравнение със смисъла, като писмо за далечния дом на изгнаника. Но и единия, и другия свят е сътворен от същия Творец. Той единствен държи и двата свята в Своята неуморима и вседържителска ръка - единият Вседържител. Той единствен ги води по тайни пътища към тайнствени цели, които им е предопределил - Той, благият Отец на Господа Христа и всички Свои избрани чеда.

Такава е вярата на плачещите, на ония, които плачат за правда, истина и живот. Тя не е вярата на служителите на неправдата, лъжата и смъртта, приятелите на смеха, който свършва с отчаяние. Това е вярата на плачещите над немощите си и над немощите на човешкия род. Те дирят Извора на правдата, истината и живота. И този Извор им се дава. Тогава техните жалостни сълзи се преобръщат в сълзи на радост. Защото са намерили най-драгоценното благо - Отца, Вседържителя, Творца. Какво повече им остава да търсят, когато с Него те придобиват всичко? Едно им остава - сълзи на покаяние, чрез които се умиват от всяка неправда и лъжа и се отбранват от вечна смърт. Покаяните се, умитите със сълзи стават благи и милосърдни към своите братя, техни спътници по пътя към вечния дом. И им помагат да познаят истинския Бог, Извора на правдата, истината и живота.

Това е вашата вяра, христоносци, вярата на вашите прадеди, които не жалеха ни труд, ни сълзи, докле не се приближиха до Господа и не получеха от Него утешение. Нека тя бъде вяра и на вашите деца, от поколение на поколение, чак до края на времената. Тази вяра е непосрамваща, православна, спасителна. Наистина, тя е вярата на истински образованите люде, на ония, що носят в себе си Божия образ. На Съда Божий на тях няма да им бъде тежко. Те ще се нарекат благословени.

Отец. Вседържител. Творец.

[...]

... и възкръсна в третия ден, според Писанията

Христос воскресе, образовани! Земята не можа да Му навреди, ни гробът - да Го удържи. Да възкръснат и душите ви, мили Христови дечица! Да засияе у вас образът Божий, очистен от земното

и спасен от смъртното тление! Радвайте се и веселете се, защото вашият Месия, един и единствен, победи смъртта, това страшилище за всички земнородни!

Чудесното възкресение на Господа Христа от гроба е в пълно съзвучие с Неговото чудесно явяване на света. То подобава на Неговото необикновено рождество от пречиста Девица, на Неговите всемогъщи дела на земята, на Неговата небесна премъдрост и милост, на Неговото свръхчовешко търпение и достойнство при понасянето на неправда и мъки, и на Неговото божествено опрощаване на собствените убийци от кръста. Всичко е съзвучно. Всичко се съгласува едно с друго и подобава едно на друго. Както от една капка морска вода може да узнаете качеството на цялото море, тъй по едно събитие от живота Христов можете да познаете целия Негов характер. А той представлява едно неземно чудо, органически съставено от безброй чудеса. Той е вашият всемогъщ Месия, о образовани, Който ви е благословил от кръста, от гроба, и извън гроба.

Възкресението е като драгоценен камък в нанизата от неземни драгоценни камъни, каквито представлява земният живот на Господа. Тоя драгоценен камък притежава същата красота, същата драгоценност, същата миловидност като останалите камъни от божествения наниз Христов. Христовото възкресение е напълно естествено от гледище на вечната действителност, която Той сам откри чрез всичките Свои дела и цялата Си Личност. Призори на третия ден всемогъщият Господ се вдига от мъртвите и се явява жив на Своята свята Майка, на жените-мироносици и на апостолите ([Мат. 28](#); [Марк 16](#); [Лук. 24](#); [Иоан 20 и 21](#) гл.; [1Кор. 15:6](#)). После Той се явява цели четиридесет дена на Своите ученици и приятели ([Деян. 1](#)). После се явява и на Своя неприятел и гонител Савел (Деян. 9). Явил се, значи, първом на приятелите и следовниците Си, като на първи членове на светата Му Църква, та да утвърди и образова най-напред тях, а сетне - и неприятелите Си. На последните пък се явил както да отбрани Църквата Си, тъй и да покаже на Своите неприятели милостта Си. Както бе сторил и от кръста. Защото той "праведните люби и грешните милува", и иска всички да се спасят и достигнат до познание на истината.

Възкръсналият и жив Господ още се явил и на многобройни мъченици за Неговото име. Явявал се на преподобни човеци и свети жени и девиси през цялата история на Църквата Божия до ден днешен. Явявал се наяве и насън, в битки и тъмници, край болнични одъри и сред неволи, гдето не помага човешка сила. Явявал се и в сирашки колиби, и в сияйни олтари на светите Си служители, както и на покаяли се грешници в бърлогите на греха. Явявал се е само там, дето са Го призовавали с горещо желание и молитва в сълзи и където явяването Му е било необходимо. Има ли смисъл още да изброяваме? Това Негово живо присъствие усещат непрестанно истински образованите люде - ония, що носят у себе си образа Божий. Вижте какво е казал възкръсналият и жив Бог като последни думи към Своите следовници: "и ето, Аз съм с вас през всички дни до свършека на света. Амин" ([Мт. 28:20](#)). Амин, Господи!

Според Писанията. Както е писано от боговдъхновените писатели, както е предречено от Божиите пророци - тъй се е и сбъднало. Писал е пророкът: "Ти не ще оставиш душата Ми в ада и не ще дадеш на Твоя Светия да види тление" ([Пс 15:10](#)). Писано е още и предречено: "Да възкръсне Бог и да се разпръснат враговете Му" ([Пс. 67:1](#), по слав. прев.) Ала освен многото пророчества за Христовото възкресение в Стария Завет на Св. Писание, това величествено събитие е символично изразено и предизобразено в съдбите на много праведници.

Тъй съдбата на праведния Авраам, който много пъти е бил в смъртна опасност от най-могъщи врагове, но пак е излизал жив и победител, представлява предобраз на победата на Христовото възкресение. Подобен предобраз е и Исаак, който е бил положен под ножа на своя баща, ала е бил спасен. Предобраз на Христовото възкресение е и пророк Иона, който три дни е прекарал в утробата на кита, но пак е излязъл оттам жив. Такива са и съдбите на много праведници - Моисей, Ной,

Йосиф, цар Давид, пророк Илия и пророк Даниил, тримата момци в огнената пещ, многострадалния Иов и много други, които бидейки обременени от сатанински и людски неправди, най-накрая са победили и са се сдобили със слава, като са опазили неповреден у себе си Божия образ. Затова и светите Никейски отци са положили, че Господ Христос е възкръснал от мъртвите според Светото Писание. Защото по-убедително за хората е събитие, което е отнапред предречено, нежели онова, което не е било предричано.

А светите евангелисти са записали в Евангелията как сам Господ много пъти предсказал Своето възкресение пред учениците Си. Всъщност всеки път, когато Той предсказвал Своето страдание, едновременно с това предричал и Своето славно възкресение ([Мат.](#) 16:21; 17:23; 20:19; 26:32; срв. [Марк.](#) 8:31; 9:9-31; 10:34; 14:28; [Лук.](#) 9:22; 18:33; [Иов 2:19:22](#)). И всичко както било предсказано, тъй се и сбъднало. Вашият Господ и Изкупител е бил замъчен, разпнат, мъртъв и погребан, но на третия ден славно е възкръснал от мъртвите.

Любовта е непобедима, царски дечица! Нейният дом е на небесата, нейното царство - във вечността, нейната сянка - на земята, нейното отсъствие - в ада. О, и сянката ѝ - колко могъща е тя! А истинската любов, що пламене в огнището на вечното родителство и вечното синовство Божие, тая, що е довела Христа на земята - тя е всемогъща. Сатаната заедно с грешниците глупаво се възрадва над мъртвия Месия. Глупостта на сатаната стигнала дотам, че той напълно се лишил от образа Божий в себе си. Отде би знаел той, отде би се сетил как всемогъща е божествената любов! Това нейно могъщество няма нито прилика, нито мяра, нито граница. Земята би се пръснала, ако Христос не бе възкръснал от нея - тя не би могла да Го удържи в себе си. Такава е силата на действителната, небесната, вечната любов - сила неизречима. Благодарение на силата на тая пламенна любов небесният Цар е посетил земята, понесъл е всички унижения и мъчения и най-накрая е възкръснал. Благодарение на нейната сила недъзите се излекуват, демоните се разпръсват, болестите се изцеляват, бурите утихват, цялата природа става послушна. Тая сила на любовта цяла е чудотворна и гдето и да се яви - в който и свят и време - тя върши чудеса.

Това е вярата на Божиите деца, на царските деца, които са осиновени Богу чрез силата на Христовата любов. Нея не могат я прие ненавистници и злосторници, богомразци и човекомразци, които от своите си грехове си плетат окови и ги слагат в ръцете на адските духове. Тази вяра е на светлите и чистите души, на боголюбивите и човеколюбивите люде. Те я приемат и страдат за нея по подобие на Христовите страдания. Тая любов им облекчава страданията и услажда горчилките. Очите им за замъглени за всички измамни блага на тоя свят, а техният духовен взор, очистен и просветен от сълзи, ясно гледа към дома на вечната любов. Блазе им в Съдния ден, в Страшния ден на Божията разплата. Него ден те ще устоят и ще се сгреят на огнището на вечната любов.

Не е ли тая вашата вяра, христоносци, и вярата на най-славните ваши предци? Нека тя бъде вярата и вашите деца. Това е вяра непосрамваща, православна, горчива като смърт, но целебна като небесен балсам, светла като възкресение. Наистина, тая е вярата на великите души, на истински образованите люде, що носят в себе си образа Божий. В съдния ден на възкръсналия Месия те ще да бъдат помилувани и назовани благословени.

Победа. Възкресение. Радост.

... И се възнесе на небесата, и седи отдясно на Отца.

Най-чудният Гостенин посети земята и се върна у дома Си. И останаха да Му се чудят. И това учудване обходи цялата земя. И няколкостотин човешки поколения цели деветнадесет столетия са

говорили за тоя чуден Гостенин повече от всекиго друго на света. А най-голямото чудо е, че всички тези поколения са говорили за Него не само като нявгашен Гостенин, но и като Съвременник. И до ден днешен за Него се говори в нашето поколение като за нявгашен Гостенин и като за Съвременник. Всякога Нявгашен и всякога Съвременен. Това е едничко по рода си чудо в историята на човешкия род. Личността на тоя Гостенин е изключителна, несравнима с никого, необяснима с нищо на земята. Мнозина с учудване се питат: кой е Той? Ние Го познаваме и не Го познаваме. Гледаме Го отдалеч, гледаме Го и отблизо. Дъхът Му е сред нас, властта Му е над нас. Името Му ни носи надежда, утеха и радост. Кой е Той?

Той е Царят на небесното царство, предрешен като човек, като истински човек - тоя необикновен Посетител на земята. Както възкръсването Му от гроба подобаваше на Неговата мощ, тъй и възнесението Му на небето съответствуваше на Неговото величие. "Излязох от Отца и дойдох на света; пак оставям света и отивам при Отца" (Ин. 16:28). Какво по-разбираемо от това?

Какво по-разбираемо от това, когато синът е изпълнил бащината си воля, да се завтече обратно при баща си? Не е ли естествено един цар, кога е победил на война, да си се върне в царството си? И за сеяча - кога е засял нивата си, да си се прибере у дома? И за учителя - кога е изрекъл учението си, да се оттегли в живелището си? И за пастиря - кога е намерил изгубената овца, да се запъти натам, отдето е дошъл? И за свещеника - кога е осветил някой дом, да се върне обратно? И за работника - кога е свършил делото си, да отиде на отдых? А Господ Христос слезе в света и като Син, и като Цар, и като Сеяч, и като Учител, и като Пастир, и като Свещеник, и като Работник. И като свърши делото Си, мисията Си на тоя свят, естествено е и разбираемо да Си се върне във вечното царство на небесата, отдето е слязъл между човеците.

Възлизането на победоносния Господ на небесата е било също тъй чудесно, както и Неговото слизание от небесата! Чудесно роден от Светата Дева и Божията сила, тъй чудесно се възнесъл Той на небесата с божествена сила пред лицето на Светата Си Майка и учениците Си. Възнесението Му е разумно и засвидетелствувано. Разумно е то според всевишна, небесна разумност; засвидетелствувано е от очевидци, които драговошно са приели страдания за своето свидетелство.

Мнозина са свидетелите - кой може да ги изброи всичките? Свети апостол и евангелист Марк пише за Господнето възнесение: "А след разговора с тях, Господ се възнесе на небето и седна отдясно на Бога" (Мр. 16:19). По-пространно това величествено събитие е описано от свети Лука, лекаря, който казва: "И като рече това, както Го те гледаха, Той се подигна, и облак Го подзе изпред очите им. И докле гледаха към небето, когато се Той възнасяше, ето, застанаха пред тях двама мъже в бели дрехи и рекоха: мъже галилейци, какво стоите и гледате към небето? Този Иисус, Който се възнесе от вас на небето, ще дойде по същия начин, както Го видяхте да отива на небето" (Деян. 1:9-11; Лк. 24:51). При това събитие отново виждаме ангели Божии - както и при Спасителевото зачеване и рождество, както и по време на Неговия пост подир кръщението, както и през време на Неговите страдания в Гетсиманската градина, както и при Неговото славно възкресение. Небесните воители всякога са край своя Цар и биват виждани явно от човеците, когато тоя Цар намери това за полезно.

Още старозаветният Псалмопевец пророчески е казал: "Подигнете, князе, вашите порти, подигнете се, вечни порти, и ще влезе Царят на славата! Кой е тоя Цар на славата? – Крепкият и силният Господ, силният на война Господ. Господ на силите, Той е Цар на славата" (Пс. 23:7-8,10 – по слав. текст). И сам Господ, Свидетелят над свидетелите, е предрекъл Своето възлизане на небето и Своята бъдеща слава. И ги е предрекъл в часа на най-голямото Си унижение, когато евреите Го заплюваха и Му удряха плесници в двора на първосвещеника, предрекъл ги е със следните свети слова: "Казвам ви обаче: отсега ще видите Сина Човечески, седнал отдясно на Силата и идещ на небесните облаци" (Мт. 26:64; Лк. 22:69). Какво по-голямо свидетелство от Неговото искат човеците? В устата на вашия

Месия не ще се наиде лъжа ни за онова, що Той е изрекъл за миналото, нито за онова, що е изрекъл за бъдещето.

Но ето още свидетелства, потвърдени с кръвта на свидетелите, та още повече да се нахранят душите ви с истина. Свети апостол Петър свидетелствува за Христа, че е отишъл на небето и е отдясно на Бога и че ангелите и властите и силите са Нему покорни (1 Петр. 3:22). Свети апостол Павел, бидейки въздигнат до третото небе и съзрял там чудесата на небесния свят, свидетелствува, че Отец е турил Своя Син от дясната Си страна на небесата по-горе от всяко началство и власт и сила и господство, и от всяко име, с което именуват не само в тоя век, но и в бъдещия, и е покорил всичко под нозете Му (Еф. 1:20-22; вж. също Евр. 12:2; Кол. 3:1). Личен свидетел на това е и свети първомъченик и архидякон Стефан. "А Стефан, изпълнен с Дух Светий, като погледна към небето, видя славата Божия и Иисуса да стои отдясно на Бога, и каза: ето, виждам небесата отворени и Сина Човечески да стои отдясно на Бога" (Деян. 7:55-56). И свети Андрей Цариградски е видял Господа в слава на небесата. Тъй и много други свидетели, особено мъченици, на които Господ се явявал, та да стори мъките им по-лесно търпими.

И тъй вашият Месия и Спасител, един и единствен, се възнесъл на небесата, отдето бе слязъл като Гостенин. Възлязъл в Своето първоначално царство, вечно и безсмъртно, гдето е приготвил място и за Своите последователи от другото Си царство, от Своята Църква на земята.

Затуй, образовани, вие не бива да чакате друг месия, който уж ще открие за вас земно царство и ще царува на земята. Такъв месия очакват неверните, необразованите, - които са помрачили у себе си образа Божий. Не знаят те, клетите, че такъв месия не е истински, а лъжовен. Че колкото и да е велико и дългоденствено земното царство, краят му трябва да дойде, като на всичко временно и земно. А с края дохожда скръб и отчаяние.

Мигар може такова царуване да удовлетвори душите ви и да дарува мир на сърцата ви? Мигар такъв месия може да ви бъде по сърце? Истинският Месия, единственият, истинният, е рекъл: "Моето царство не е от тоя свят" (Ин. 18:36). Истинският и истинен Месия е по-възвишен и по-чудесен от всички човешки представи; при това - по-прекрасен и по-хубав от всички желания. Царството Му е по-горе от времето, от промените и преходността - царство вечно, безкрайно, безсмъртно.

Такъв Месия е само един - нашият Господ Иисус Христос, единородният Син Божий, Цар и Гостенин, роден на земята от пречистата Дева Мария, заради нас разпнат по времето на Пилата Понтийски, пострадал, погребан, възкръснал и възнесъл се на небесата, гдето седи в слава отдясно на Бога Отца.

Тая е вярата на светците, вярата на ония, които са победили себе си и са възнесли ума и сърцето си към светлите небеса. Благодарение на тая вяра те са и победили низшето свое естество и са възлезли с ум и сърце на небесата, и са станали свети. Те са плод на тая вяра - най-здравият плод, който земята е виждала. Нея вяра не могат я прие разпътните, чийто ум и сърце се влачат из прахоляка. Ония, що сами себе си обуздават, и обучават, и притесняват - те възрастват до небесата. Ония, за които е сладка молитвата, се радват на тая вяра. Ония, които струват милостиня и прощават на препъналите се - те се веселят от тая вяра. Те не престават да мислят за Страшния съд, затуй и тоя съд не ще бъде за тях страшен. Те ще бъдат назовани Божии дечица, царски дечица. И вечно ще царуват наедно с възнеслия се Господ. И ще се съгръват от огнището на вечната любов, на вечното Божие бащинство.

Не е ли тая вяра, христоносци, и вярата на най-святите ваши предци? Нека тя бъде вярата и на децата ви, от коляно на коляно. Тая вяра е непосрамваща, православна, спасителна, дълбока до дъното на гроба и висока до небесното висине. Тя е вярата на възкръсналите и възнеслите се души. Тя проповядва покаяние и очищение. Нея я приемат и скъпят истински образованите люде, ония, що

носят у себе си образа Божий. В Съдния ден, кога начене съда Си възнесият се Господ, те ще бъдат помилувани и назовани благословени.

Възнесение. Благослов. Мир.

[...]

... и в една света, съборна и апостолска Църква

Предлагаме на читателите на "Православна беседа" откъс от книгата "Верую во единого Бога", разяснение на Символа на православната вяра от Охридския и Жички светител Николай (Велимирович)

Пътници, ето го и корабът! Когато придошъл потопът, Ной се спасявал в сигурен кораб. Потопът на безумието и греха бушува непрестанно. Затова Човеколюбецът Бог е създал кораб на спасението. Питайте за Неговия кораб и бързо влизайте!

Да не ви измамят многото шарени лодки, украсени и накупрени отвън. Питайте за здравината на мореплавателния съд и за изкуствеността на капитана. Христовият кораб има най-яките стени и най-изкусния кормчия. Това е Сам Дух Светий, Всеводецът и Всемогъщият.

Да не ви измамят и ония, които призовават към своите малки и нови лодки и които ви предлагат отделни лодки, само за вас. Пътят е дълъг и бурите са опасни.

Да не ви измамят и ония, що казват, че от другата страна на морето няма друга земя, нов свят, и затова не е нужно да се предприема далечно плаване. Те ви зоват на риболов край бреговете. Толкова виждат и знаят. Наистина, в пропаст са паднали и вас в пропастта увличат.

Не се оставяйте да ви измамят! Но питайте за Неговия кораб! Ако и на пръв поглед той да е най-неугледен от всички, ала як е и сигурен. Макар по него да няма много шарени знамена, освен кръстния знак, знайте, че на него животът ви е осигурен. А при морски пътешествия първото и главно правило е да бъде осигурен животът на пътника.

Щом вярвате в Христа Спасителя, христоносци, вие вярвате и в Неговото дело. А Неговото дело е Църквата, корабът на спасението. На него се носят воинствата на спасените и спасяващите се. Това Свое дело Господ е основал върху вярата, яка като камък. Както е рекъл и прорекъл: "на тоя камък ще съградя църквата Си и портите адови няма да ѝ надделеят" (Мат. 16:18) И наистина, досега не са ѝ надделели, нито ще ѝ надделеят някога.

Църквата се нарича тяло Христово. Вие сте тялото Христово (Рим. 12:5, Кор. 12:27). Затова Църквата е една единствена. Та нали не може под една глава да има две тела! А Христос е назован и глава на Църквата (Кол. 1:18). Отгук: един Христос, една Глава, едно тяло - една Църква.

Ако има отстъпничество и ереси, вас какво ви смуцава? Всичко това е превидено и предречено, както изкусният кормчия предвижда и разказва на пътниците за предстоящите бури и несгоди. "Трябва да има помежду ви и ереси", говори апостолът, "за да се явят достойните измежду вас" (1 Кор. 11:19 по слав. текст). Ако една група от пътниците в кораба си направи корито и се спусне в морето да си плува отделно, изпълнете се с жалост към тях. И толкова. Техният отчаян пример, тяхното вироглаво хвърляне в погибел утвърждава вашата вяра в кораба на спасението, който е един единствен.

Църквата се нарича свята. Вие знаете защо се нарича свята. Първо, защото е основана от най-Святия от всички святи. Второ, защото Господ я е събрал, изкупил, очистил и утвърдил чрез Своята свята и

пречиста Кръв. Трето, защото от нейното основаване я ръководи, вдъхновява и оживява Светият Дух Божий. Четвърто, защото всички нейни членове са призвани да бъдат святи, отделени от всичко несвято на тоя свят, гдето те растат и през който пътуват. Пето, защото светите небеса са предназначени за нейна вечна обител. Шесто, защото в нея са всички ония дадени от Бога средства, чрез които хората се освещават и стават способни да бъдат жители на небето. Затова се нарича Църквата свята.

Църквата се нарича още и съборна. Защо? Първо, защото събира за живия Бог чеда от всички земи, от всички племена, от всички народи. Тя не се ограничава нито с една раса, нито с едно племе, нито с една държава. Подобна на човек, що стои на кръстопът и зове пътници на царската трапеза (Мат. 22:9), е и Църквата. Светата съборна Църква призовава и събира човешките синове и дъщери за спасение. И не отхвърля никого, освен оногова, който я отхвърля нея, като по такъв начин отхвърля самия себе си. С това се отличава новозаветната, всеобхватна Църква от старозаветната, подготвителната, ограничената само с един народ.

Църквата се нарича съборна още затуй, че не е ограничена и от времето. Тя обхваща не само всички верни от Христа насетне, но и всички ония святи и праведни души от Адама до Йоана Кръстителю, заради които Господ слязъл в ада.

Църквата се нарича съборна и затуй, че тя обхваща живи и покойници. Упокоените ù в Господа членове са също толкова нейни, колкото и живеещите сега на земята. Пътниците, които корабът на спасението е пренесъл на новата земя, в безсмъртното царство, както и ония, които той пренася днес и които ще пренася утре - всички са членове на едната света съборна Църква.

И тъй, Църквата се нарича съборна затуй, че не се ограничава нито с една раса, нито с един народ, нито от пространството, нито от времето, нито от смъртта.

Заради всичко това Църквата е съборна както по своето учение, тъй и по своето устройство.

Светата Църква се нарича и апостолска. Тя се нарича тъй първо, защото нейни първи членове са били Христовите апостоли - първи лични свидетели на чудесния живот и дела на Сина Божий на земята и първи Негови следовници. Второ, защото апостолите са я устроили и разпространили по цял свят. Трето, защото светите апостоли първи след Господа са пролели кръвта си в нейните основи. Четвърто, защото нейното апостолство до ден днешен не престава. Апостолството на Църквата днес се вижда от две страни - заради своята апостолска мисия в света и поради своите служители* правата, православната Църква носи непрестанно печата на апостолството.

На Църквата като учреждение не ù е дадено да властвува, но да служи. Да служи на Божиите народи до мъченичество, подобно на Господа Христа. Да освещава човешките души, да ръководи духовния и нравствения живот на хората, да свети. Не да поробва, но да освобождава. Защото всички хора са призвани към Христовата свобода, към свободата на Божиите синове. Както е писано: "затова не си вече роб, а син" (Гал. 4:7) и още: "стойте твърдо в свободата, която Христос ни дарува" (Гал. 5:1). Като кораб на спасението, Църквата Божия носи не роби, но свободни деца, царски чеда, към безсмъртното небесно царство. Няма по-драгоценен товар, няма и по-отраднa пристан!

Това е вярата на мъжествените и дружелюбните. Нея трудно я приемат страхливците и саможивите. Мъжествени са ония, които имат смелост да въстанат против езическото безредие на душата си и да въведат там евангелския ред. Дружелюбни са ония, които желаят да пътуват в съдружие и гледат на своите спътници през зарята на оная вечна светлина в далечината. И се радват на спътниците си като на свои братя, като на сами себе си, като на оная вечна светлина, която всички тях ги осветява, милува и привлича към себе си. Мъжествените и дружелюбните желаят да имат в себе си и около

себе си ред. Те ценят чуждата помощ и не отказват своята. Желят да се стеснят, за да сторят място на другите. Подобно на Бога, те горят от желание всички човеци да се спасят и достигнат познание на истината. Като признават величието на живия Бог, те не виждат в себе си нищо велико. На себе си те гледат като на малки органи от едно тайнствено и велико тяло - Църквата, глава на която е Христос. Не се блъскат едни други, не се боричкат за първенство. Не се боят от отвъдния живот, не се страхуват от смъртта, хвалят добрите дела на своите спътници, а своите не показват. И така в съгласие, в ред и радостно те пътуват като ято птици към топлите страни - към царството на божествената светлост и родителската топлина.

Това е вашата вяра, христоносци, вярата на мъжествените и дружелюбните ваши предци. Нека тя бъде вярата и на децата ви от поколение на поколение, на всички тях до края на пътешествието, до тихото пристанище. Тази вяра е непосрамваща, православна, спасителна. Наистина, тази е вярата на образованите люде, на ония, що носят в себе си образа Божий. В Съдния ден, деня на Божиата правда, когато Христос ще съди по правда, те ще се назоват благословени.

© Редакция и съставителство "Православна беседа"

© Превод от сръбски език Елена Узунова, Филип Андреев